

Positiv atferdsstøtte (PAS) i møte med atferd som utfordrer

**Gratis høyere yrkesfaglig utdanning
(fagskoleutdanning)
30 studiepoeng**

For helse- og oppvekstpersonell med videregående opplæring

Opptakskrav

For opptak til fagskoleutdanningen Positiv atferdstøtte (PAS) i møte med atferd som utfordrer, 30 studiepoeng kreves det fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev som Helsefagarbeider eller Barne- og ungdomsarbeider. Hjelpepleiere, omsorgsarbeidere og personer med fullført og bestått videregående opplæring fra programområdet Aktivitør i utdanningsprogram for Design og håndverk kan også søke.

Studiet er delt inn i emner. Det er mulig for studenten å søke godskrivning for en eller flere emner dersom de kan dokumentere at de har tilsvarende NOKUT godkjente emner fra tidligere.

Opptak på bakgrunn av realkompetanse:

Kandidater som søker opptak på bakgrunn av realkompetanse må dokumentere at de er 23 år eller eldre i opptaksåret. Realkompetanse vurderes ut fra innlevert skriftlig dokumentasjon fra søker. Vurdering av realkompetanse gjøres i forhold følgende kriterium:

- bestått teori til fagprøven innen helsearbeiderfaget, barne- og ungdomsarbeider, aktivitør eller omsorgsarbeiderfaget og minimum 3360 timer relevant praksis (2 år)
- minimum 8400 timer relevant praksis (5 år)
- kompetanse tilsvarende VG3 Helsearbeiderfaget, VG3 Barne- og ungdomsarbeiderfaget eller Aktivitørfaget. Kandidaten må bestå fagtest som bygger på læreplanen for en av de gjeldende VG3 læreplanene og ha minimum 5000 timer relevant praksis (3 år)

Med realkompetanse menes all formell og ikke formell kompetanse som en person har opparbeidet seg gjennom skolegang, arbeid og fritid. Med relevant praksis menes arbeidsoppgaver innen helse- og oppvekstsektoren, både offentlig og privat, så som arbeidsoppgaver i forhold til mennesker med psykisk utviklingshemming og/eller autisme innen forskjellige arenaer og livsfaser.

Søkere som tas opp på bakgrunn av realkompetanse vil etter gjennomført og bestått avsluttende eksamen ikke kunne søke autorisasjon innen helsefagene.

Politiattest

På grunn av praksis krever dette studiet gyldig politiattest. Denne må ikke være eldre enn 3 måneder. Ta kontakt med oss dersom du har spørsmål.

Utdanningstilbudets organisering

Utdanningen inneholder 2 teoriemner, 1 fordypningsemne og 1 praksisemne (5 uker). Utdanningen tilbys som en deltidsutdanning over 2 semestre (1 år), og legges opp med ca. 5 samlinger pr. måned på kveldstid (kl. 17.00 – 21.00).

Studentene leverer en skriftlig oppgave pr. emne. Det er 5 uker praksis. Det er mulighet for praksis på egen arbeidsplass. Fullført utdanning gir 30 studiepoeng.

Studenten må påregne studentavgift pålydende kr 200.-. Denne dekker medlemskap i ONF (Organisasjon for norske fagskolestudenter), administrative kostnader og diverse læringsmaterieell som gjøres tilgjengelig på læringsplattform.

Utdanningen består av følgende emner:

Emne 1: Basisemne – 10 uker

1a. Innledende tema - Arbeidsformer og metoder i utdanningen

- Studieteknikk
- Prosjektarbeid
- Teori og erfaringsbasert kunnskapsbygging
- Refleksjon og refleksjonsmodeller
- Aktiv læring
- Informasjonsteknologi

1b. Helse- og oppvekstfagene i samfunnet

- Teorier og begreper innen helse- og oppvekstfagene
- Aktuelle verdier og normer i samfunnet og i helse- og oppvekstfagene, hvordan de henger sammen og styrer praktisk handling

1c. Etikk

- Menneskesyn og menneskeforståelse
- Verdier og verdioppfatninger, livssyn
- Etikk, moral, etiske dilemmaer
- Etisk refleksjon og refleksjonsmodeller
- Yrkesetikk og taushetspliktens etiske sider
- Brukermedvirkning
- Samtykkekompetanse - makt, tvang og kontroll

1d. Kommunikasjon og samhandling

- Kommunikasjonsteori og kommunikasjon i ett hjelperperspektiv
- Tverrkulturell samhandling og kommunikasjon
- Relasjonskompetanse
- Veiledningsteori og veiledning

1e. Stats- og kommunalkunnskap, helse og oppvekstpolitikk

- Lover og forskrifter som regulerer helse- og omsorgssektorens virkefelt
- Profesjonalisering i helse- og omsorgssektoren
- Kunnskapsbasert praksis
- Omsorgsforskning

1f. Sosiologi og psykologi

Sentrale tema:

- Familien som sosial og kulturell institusjon
- Roller, makt og avmakt
- Utviklingsteorier, livsløpet
- Kriser og forsvarsmekanismer
- Stress
- Ulikheter og kulturelt mangfold

Emne 2: Positiv atferdstøtte (PAS) - 18 uker deltid

2a. Grunnleggende rammer og verdier

- PAS som ramme og verdigrunnlag (historikk)
- CRPD / menneskerettigheter
- Selvbestemmelse /brukermedvirkning/ empowerment
- Livskvalitet / "Wheel of optimal living"
- Deltagelse
- GAP modellen
- Utviklingshemming /autismespekterforstyrrelser
- Sårbarhetsfaktorer for utvikling av utfordrende atferd

2b. Positiv atferdsstøtte som ramme for tjenesteyting

- Læringspyramiden
- Aktiv støtte, personsentrert tilnærming
- Begripelighet, meningsfullhet og håndterbarhet
- Struktur, positive tilnærminger og forventinger, Empati, lav affektiv tilnærming og lenker (SPELL)
- Endring av miljø/livsbetingelser
- Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)

2c. Positiv atferdsstøtte, teori og kunnskapsbase

- Atferdsanalyse, operant og respondent atferd
- Responskonsekvenser
- Utfordrende atferd og identifisering av mulige årsaker
- Funksjonell analyse og observasjon av atferd
- Forholdet mellom psykiske lidelser og utfordrende atferd

2d. Positiv atferdsstøtte og prosesser

- Miljøarbeid / hjelpebetingelser / kjeding av atferd
- Innlæring av alternative ferdigheter
- Proaktive strategier
- Sosiale historier, Mine sirkler, Atferdsavtaler, DRO, NCR,
- Differensiell forsterkning av alternativ atferd, funksjonell kommunikasjonstrening
- Reaktive strategier, ekstinksjon

- Håndtering av utfordrende atferd
- PAS plan, individualisert tilnærming, målvalg, proaktive og reaktive strategier
- Registrering, evaluering og dokumentasjon
- Refleksjoner over rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor mennesker med utviklingshemming, HOL kap. 9, Opplæringsloven kap. 9A og Forskrift om utførelse av arbeid, kap 23a.

Emne 3: Praksis 5 uker

Praksis er en obligatorisk del av utdanningen og er viktig for å oppnå fagskoleutdanningens læringsutbytte. Praksistiden er 5 uker à 30 timer, og vil til sammen utgjøre 150 timer (inkl. veiledning fra fagskolen). Studenten skal skrive en praksisrapport/prosjektrapport med utgangspunkt i praksis. AOF Fagskolen har ansvaret for å sørge for relevante praksisplasser.

Det må sikres at studentene får mulighet til å jobbe med personer innen fagområdet, og hvor studentene har mulighet til å fordype seg for å nå læringsutbytte for praksis. Dette ivaretas ved samtaler mellom aktuelle praksissteder og kompetanserådgiver fra AOF Fagskolen på forhånd. Det inngås skriftlige praksisavtaler mellom AOF Fagskolen og aktuelle praksisplasser.

Emne 4: Fordypning i Positiv atferdstøtte (PAS) i møte med atferd som utfordrer - 10 uker

Studentene skal gjennomføre et obligatorisk fordypningsarbeid. Tema for fordypningsarbeidet skal være praksisrettet, forankret i relevant teori, samt konkret være knyttet til praksis og ett eller flere tema i utdanningens emner. Studenten skal gjennom fordypningsarbeidet vise refleksjon og bruke både teori og erfaringer fra praksis.

Avsluttende vurdering består av fordypningsoppgave med etterfølgende individuell muntlig eksamen.

For fullført utdanning utstedes det et offentlig godkjent vitnemål.

NOTATER:

NOTATER:

Administrasjons- og undervisningslokaler:

AOF Fagskolen
Hovedkontor
Dreier Gaarden
Haraldsgata 190
5525 HAUGESUND
Klikk for [Kart](#)

AOF Fagskolen
Strandgaten 197
5004 BERGEN
Klikk for [Kart](#)

AOF Fagskolen
i-Park Stavanger
Richard Johnsens
gate 4
4021 STAVANGER
Klikk for [Kart](#)

AOF Fagskolen
AOF Agder
Markensgate 13
4611 KRISTIANSAND
S Klikk for [Kart](#)

Kontaktperson Haugesund:

Cathrine Westmork
Kompetanserådgiver
cathrine.westmork@aof-fagskolen.no
52 70 90 08 / 970 94 461

Kontaktperson Agder:

Mette Celius
Kompetanserådgiver
mette.celius@aof-fagskolen.no
52 70 89 99 / 480 97 991

Kontaktperson Stavanger:

Tone Kristin Larsen
Kompetanserådgiver
tone.larsen@aof-fagskolen.no
52 70 89 91 / 478 63 936

Kontaktperson Bergen:

Wenche Lien Fotland
Kompetanserådgiver
wenche.lien.fotland@aof-fagskolen.no
412 01 689 / 55 30 90 50

Kontaktperson Bergen:

Hege Verpe
Kompetanserådgiver
hege.verpe@aof-fagskolen.no
948 01 982 / 55 30 90 50

Mer informasjon og påmelding gå til:

www.aof-fagskolen.no

AOF Fagskolen
Postboks 24, 5501 Haugesund
Telefon: 52 70 90 00
E-post: post@aof-fagskolen.no
[Facebook.com/aof-fagskolen](https://www.facebook.com/aof-fagskolen)

veien videre